

Önskan om skyndsam tillsyn av Räddningstjänstens tillsynsansvar rörande uteserveringarna på Kungsgatan i Karlstad

Peter Sörensen <peter.sorensen@karlstad.se>

Tis 2023-03-21 11:00

Till: registrator@msb.se <registrator@msb.se>

Hemlig kopia: redaktion@nwt.se <redaktion@nwt.se>;redaktion@vf.se <redaktion@vf.se>;nyheter.varmland@sverigesradio.se

<nyheter.varmland@sverigesradio.se>;varmland@svt.se <varmland@svt.se>;morgan.schmidt@vf.se <morgan.schmidt@vf.se>;bengt.hedin@svt.se <bengt.hedin@svt.se>;Martin Jansson <jansson.martin@live.se>;hans@karlstadpartiet.se <hans@karlstadpartiet.se>;par@karlstadpartiet.se <par@karlstadpartiet.se>;Maj Hellberg <majsan.hellberg@telia.com>;Anna-Karin Hörnlund <anna-karin.hornlund@karlstad.se>;Magnus Johansson <magnus.johansson4@karlstad.se>;Jeanette Barthelsson <jeanette.barthelsson@karlstad.se>;Per Ågren <per@itrkarlstad.se>

 4 bifogade filer (986 kB)

Krögarmöte 2019-12-09.pdf; SV Utvärdering uteservering vintertid.pdf; msbfs-2021-8-foreskrifter-om-hur-kommunen-ska-planera-och-utfora-sin-tillsyn-enligt-lagen-om-skydd-mot-olyckor.pdf; Intervju Räddningstjänsten SVT 8 mars 2023.png;

Hej,

i ett uttalande i **SVT den 8 mars 2023** berättar brandingenjör Ola Åkesson från Räddningstjänsten i Karlstad att Räddningstjänsten (bifogat) ända sedan 2014 känt till att den uteserveringslänga som uppfördes på Kungsgatan i Karlstad 2014 och som sedan dess står på denna plats gör att den bakomliggande fastigheten inte klarar kraven som ställs för ett godkänt brandskydd. Ändå har Räddningstjänsten inte gjort någon tillsyn eller skrivit något föreläggande. Det enda man tycks ha gjort är att sitta med i och ge till intet förpliktande synpunkter i en intern diskussionsgrupp där krögarna, fastighetsägaren NWT och representanter från kommunen ingått.

I ett **protokoll** (bifogat) från ett sådant möte, daterat den 9 dec 2019 och nedtecknat av Erik Lisshammar på Karlstads kommuns stadsbyggnadsförvaltning, läser vi bl a:

"Räddningstjänsten har tidigare kommit in sent i processen och inte ordentligt genomlyst uteserveringarna utifrån ett bygglovsperspektiv. När det nu görs står det klart att **dagens utformning inte är godkänd ur brandsäkerhetshänseende**. Ola (Åkesson, vår anmärkning) på Räddningstjänsten berättar att det måste finnas två av varandra oberoende utrymningsvägar. Problemet som måste lösas är framför allt att någon lägenhet och något kontor i fastigheten saknar utrymning mot Kungsgatan. **Uteserveringarna hindrar framkomligheten med stegbil**. Andra lösningar krävs därför för evakuering från fastigheten. Även om det inte är av avgörande betydelse för bygglovsfrågan i detta fall finns det likaså **brandspridningsrisker mellan olika uteserveringar samt mellan uteserveringar och byggnaden. Vid utrymning genom krogarnas entréer kan det bli trångt när människor samlas i gången, stoppas upp mot uteserveringarna och får svårt att snabbt komma vidare**. Peter (Brattström, bygglovshandläggare på Karlstads kommun, vår anmärkning) kan inte utifrån brandsäkerhetsbestämmelser i gällande lagstiftning ge bygglov i nuläget."

Och i en **mailkonversation** (bifogad) mellan Räddningstjänstens brandingenjör Ola Åkesson och Karlstads kommun framgår att Räddningstjänsten redan 2014 gav sin syn på de uteserveringar som stod i begrepp att etableras, och att man där förtydligade att dessa uteserveringar utförande och placering gör att den bakomliggande fastigheten och de där befintliga verksamheterna inte längre klarar lagens brandskydds krav:

Från: Ola Åkesson

Skickat: den 27 augusti 2018 11:30
Till: Maja Tervell <maja.tervell@karlstad.se>
Ämne: SV: Uteserveringar året om?

Hej Maja!

Vid den senaste ändringen av Kungsgatans uteserveringar (2014) skrev jag ned några rader till den grupp som leddes av Ingemar Johansson (Karlstads kommun, vår anmärkning) där jag beskrev förutsättningarna för utrymning av byggnader utmed Kungsgatan och hur de påverkas av uteserveringarnas placering. Det vi skrev då gäller även idag.

Hej Ingemar!

Bra att det tas ett större grepp över situationen med uteserveringarna på Kungsgatan, de har växt i både storlek och framförallt inneslutning till att mer och mer motsvara byggnader vilket naturligtvis ger upphov till en hel del brandskyddskrav. Frågan jag ställer mig är om det avses att sökas ett bygglov i nuläget med tillhörande process så att dessa krav behandlas utförligt genom plan- och bygglagen där brandskyddsfrågor för byggnader ska klarläggas, eller är det här en tillfällig lösning i avvaktan på något annat?

De synpunkter jag vill ta upp berör i huvudsak tre st frågeställningar.

1. Skydd mot brandspridning mellan byggnader, dvs mellan inglasade uteserveringar och befintlig byggnad på Kungsgatan.
2. Uteserveringarnas påverkan på utrymningssituationen från byggnaden på Kungsgatan.
3. Räddningstjänstens tillgänglighet vid räddningsinsatser till byggnaden på Kungsgatan.

Skydd mot brandspridning mellan byggnader

För att förhindra en brand att spridas från en byggnad till en annan finns två alternativ eller en kombination av dessa två för ett tillfredsställande skydd enligt byggreglerna. Antingen utförs fasaderna, eller väggen om de är sammanbyggda, med tillräckligt bra brandmotstånd för att klara en brandpåverkan under en viss tid. Eller så utförs byggnaderna på ett tillräckligt stort avstånd från varandra så att brandspridningsrisken därigenom starkt begränsas, för det senare krävs ett avstånd om minst 8 m för att inte behöva vidta brandtekniska förstärkningsåtgärder på fasad/fönster.

I förslaget för uteserveringarna är detta avstånd endast det halva, dvs 4 m. Självklart finns här en brandspridningsproblematik som växt fram i takt med att uteserveringarna inte längre är öppna "uteplatser" utan mer eller mindre inneslutna byggnader för vilka ett brandförlopp ter sig helt olik

det från en öppen uteservering och därför påverkar näraliggande byggnader på ett annat och allvarigare sätt. Som alltid vid ett bygglov ligger ansvaret hos byggherren att redogöra för hur de avser att uppnå de skyddskrav som finns för att förhindra en brand från en byggnad till en annan. Då avstånden inte är tillräckliga återstår endast att förstärka fasaden, inklusive glaspartier, för att stå emot en brandspridning. Vilka åtgärder ser man framför sig beträffande brandspridning mellan uteserveringar och fasaden på kv. Enigheten?

Uteserveringarnas påverkan på utrymningssituationen från byggnader på Kungsgatan

För vissa lokaler såsom bostäder och mindre kontor, < 15 personer i en brandcell < 200 m², kan den andra av de två nödvändiga utrymningsvägarna från lokalerna få lov att utgöras med hjälp

av räddningstjänsten, den första utrymningsvägen är det vanliga trapphuset. Det förutsätter givetvis att räddningstjänsten har möjlighet att utgöra den andra utrymningsvägen vilket ställer en hel del krav på tillgänglighet till byggnaden mm. För utrymning från fönster och balkonger upp till 11 m ovan mark kan räddningstjänsten använda bärbara stegar som reses mot en fasad. Är fönster eller balkonger för utrymning högre upp än 11 m, vilket är fallet för fasaden på Enigheten mot Kungsgatan, måste en stegbil användas för att kunna nå hela vägen upp. En stegbil kräver att framkomligheten och tillgängligheten för uppställningsplatser är än större, på Kungsgatan bakom uteserveringarna finns helt enkelt inte det utrymmet. Därav kan vi snabbt dra slutsatsen att räddningstjänsten, med dagens utformning av uteserveringar på Kungsgatan, inte kan vara en del av byggnadens utrymningsvägar. Det var förmodligen på det viset att vi tidigare sågs av av byggnadens utrymningsvägar. Det var förmodligen på det viset att vi tidigare sågs av fastighetsägaren som en del i utrymningsstrategin men i takt med ut- och sammanbyggnationen av uteserveringarna har de förutsättningarna förändrats. Kan inte räddningstjänstens utrustning användas för att svara mot behovet för en andra utrymningsväg måste givetvis fastighetsägaren ombesörja att lokalerna har tillgång till en andra utrymningsväg på ett annat sätt. Om räddningstjänstens möjligheter till åtkomst är obefintliga undanröjs inte grundkravet och behovet av en andra utrymningsväg. Att använda räddningstjänsten som en utrymningsväg är en möjlighet och en tjänst som samhället erbjuder, vill eller kan inte den resursen nyttjas är fastighetsägaren givetvis skyldig att anordna utrymningsvägen/vägarna på ett annat sätt. Det är viktigt i det här sammanhanget att fastighetsägaren är medveten om dessa krav och konsekvenserna av dem.

Räddningstjänstens tillgänglighet vid räddningsinsatser till kv. Enigheten mot Kungsgatan

Flera av lokalerna utmed Kungsgatan utgörs av omfattande och komplicerade publika lokaler med möjlighet att ta emot stora publikantal, ett flertal av dem har godkända publikantal på ca 1000 personer. Utrymning, uppsamling och räddningsinsatser i dessa miljöer kräver mycket resurser med anledning av de långa gångavstånd för insatspersonal som kan uppstå samt det stora publikantal som kan förväntas utrymma mot eller återsamlas vid huvudentréer. Den yta som finns mellan uteserveringarna och de olika publika lokalernas entréer på Kungsgatan är starkt begränsad genom sin smala (4 m) och avlånga sträckning (ca 100 m). Den här ytan kommer att vara av kritisk betydelse i händelse av en räddningsinsats i någon av de publika lokalerna. Den sammanbyggnation som skett genom de senaste åren har mycket negativt kommit att påverka möjligheterna till en snabb och effektiv insats från Kungsgatan. I förslaget på uteserveringarnas layout finns tre stycken öppningar/korridorer på ca 2 m bredd för genomsläpplighet utmed uteserveringsstråket totala längd på drygt 100 m. De smala passagerna samt att avstånden mellan en passage och en nattklubbcentré trots detta kan bli så lång som ca 20 m kommer dessa passager inte att erbjuda någon lösning på problemet. Ur ett framkomlighets- och insatsperspektiv är större avgränsningar på vilka räddningsfordon kan köra upp mellan uteserveringarna att föredra, på motsvarande sätt som innan förtätningen genomfördes.

Sammanfattningsvis anser räddningstjänsten att en sammanhållen överbyggd uteserveringsmiljö på Kungsgatan innebär ett flertal brand- och utrymningsmässiga säkerhetsfrågor som ska behandlas genom ett bygglovsförfarande. Det är först då som alla aspekter kommer fram och kan bearbetas och tydligt kan förenas med giltighet.

//MVH

Ola Åkesson

Brandingenjör

054-540 28 20

0705-29 70 38

Såvitt vi förstått det ska kommunen via Räddningstjänsten svara både för **brandskyddskontroller** i samband med bygglovsprocesser och liknande och för **löpande tillsyn** för att förebygga risken för uppkomst av skador.

I **MSBs föreskrifter och allmänna råd om hur kommunen ska planera och utföra sin tillsyn enligt lagen (2003:778) om skydd mot olyckor (MSBFS 2021:8)** läser vi bl a:

Kommunens planering av tillsynen av byggnader och anläggningar, var den ska ske och hur ofta, ska göras med utgångspunkt i riskerna vid en brand eller annan olycka och med beaktande av om tillsyn är en effektiv förebyggande åtgärd.

Kommunen ska vid sin prioritering av tillsyn särskilt beakta om de som vistas i byggnaden eller anläggningen kan förväntas ha god lokalkännedom samt om de är inlåsta eller vistas där av plikt.

Följande kriterier bör vara vägledande vid prioriteringen:

1. Frekvensen av bränder eller andra olyckor är hög.
2. En brand eller annan olycka medför stor risk för människors liv och hälsa.
3. En brand kan innebära stora ekonomiska kostnader eller större påfrestning på samhället.
4. En brand eller annan olycka kan innebära stora skador på miljön.
5. En brand kan innebära allvarliga skador på kulturhistoriska värden.

Kommunens planering av tillsynen ska också ta hänsyn till behovet av att kunna utföra tillsyn som behövs i enskilda fall exempelvis efter en olycka eller då kommunen på annat sätt fått kännedom om brister i brandskyddet eller brister i utrustning för livräddning vid andra olyckor än brand.

Kommunen ska anpassa sin tillsyn av den enskildes skyldigheter enligt 2 kap. 2 § LSO efter vad som identifierats i 9 §. Vid sin tillsyn ska kommunen kontrollera relevanta tekniska och aspekter av

1. möjligheten till utrymning,
2. skyddet mot brands uppkomst,
3. skyddet mot brandspridning inom byggnad,
4. skyddet mot brandspridning mellan byggnader, och
5. möjligheten till räddningsinsats.

Exempel på byggnader och andra anläggningar för vilka riskerna vid brand är stora och där tillsynen därför bör prioriteras är bl a sådana med en större samling av människor som inte kan förväntas ha god lokalkännedom, t ex:

- Byggnad med publik samlingslokal där det vistas fler än 150 personer.
- Byggnad där verksamhet bedrivs som har stadigvarande serveringstillstånd för servering av alkohol efter klockan 23 och där det vistas fler än 50 personer

Det som i dessa föreskrifter pekas ut som objekt för prioriterad tillsyn är ju just den typen av fastigheter och verksamheter som är aktuella i stråket på Kungsgatan. Här, på Karlstads i särklass största kroggata, ligger några av Karlstads största restauranger och nöjesställen på rad. Och varje helg samlar tusen och åter tusen människor i lokalerna för att umgås och ha roligt.

Lysnar man till SVTs intervju (<https://www.svt.se/nyheter/lokalt/varmland/raddningstjansten-uteserveringarna-kan-vara-brandsakerhetsrisker>) med Ola Åkesson från Räddningstjänsten i Karlstad tycks han anse att hans och Räddningstjänstens möjligheter att ingripa i dagsläget är obefintliga. Och att det är först i en formell bygglovsprocess han kan ingripa. I artikeln kopplad till intervjun läser vi:

"Återigen framför räddningstjänsten att de vill se en bygglovsprocess.

Så innan dess gör inte ni någon granskning av situationen även om det är uppenbart farligt?

– Nja, vi är ju lite bakbundna. Samhällets brandskyddskrav ligger gömda i bygglovsprocessen, säger Ola Åkesson."

Åkessons uttalanden rimmar i våra ögon illa med föreskrifterna från MSB. Och det tycks synnerligen märkligt att Räddningstjänsten i nio år skulle ha stått bakbundna, utan möjligheter att ingripa inför de uppenbara brister i brandskyddet som sedan 2014 förelegat och som man själv konstaterat.

Om de brister i brandskyddet som Räddningstjänsten i Karlstad identifierade redan 2014 de facto är korrekta och om de fortsatt föreligger ökar riskerna för att en allvarlig olycka med ödesdigra konsekvenser ska uppstå för varje dag som Räddningstjänsten dröjer med att vidta åtgärder.

Vi skulle därför vilja be MSB att göra en **skyndsam översyn** av vad som ovan beskrivits och att vid behov vidta erforderliga åtgärder för att förebygga uppkomst av skador.

För Karlstadpartiet Livskvalitet

Peter Sörensen
Ledamot
Fullmäktige
Karlstads kommun
Mob 0730-205282